

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 29. LÖSNUMMER 10 CENTS.

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 20 OKTOBER 1921.

LÖSNUMMER 10 CENTS

No. 42

Politisk vecko-revy för Canadas folk.

Det progressiva partiets ledare utger manifest om politiska situationen till folket i Canada. De progressiva äro nöjda med utvecklingsförloppet i Manitoba och i Alberta.

REGERINGSPARTIETS KAMPANJFOND BLIR EN GATA.

En utmaning har utgått till Melchior-regeringen från T. A. Cramer att angiva de källor, från vilka den drager sina kampanjfond. Men denna hemlighet akter man sig nog för att avslöja. Ottawa Citizen säger med anledning därav blanda annat följande:

"Regeringen är beroende på hemliga finansiella tillgångar för att betala valkostnaderna. Regeringen har till sina ställa sig själva, i obligation till samma kontrollörade intressen. De ha ingen tro på en allmän värdnad för valfonder, som de progressiva och arbetare valkomitéerna göra genom farmarklubbar och fackföreningar. Likväl distribueras tusentals dollara av dessa partier. Men var komma pengarna från?"

Det är vittat för allmänhetens intresse att välja representanter som på intet vis äro bundna av hemliga kampanjfond. Som Mr Cramer säger: kampen är för representation i ett parlament, som skall vara fritt. Men parlamentets medlemmar äro absolut icke fria, när de acceptera finansiell hjälp från privilegierade intressen, som kontrollera till dessa partier avskottet att kontrollera deras politik."

Ett manifest benämmt "To the People of Canada" utgavs i hörsdagen av T. A. Cramer, det progressiva partiets ledare. I detta behandlar han de viktigaste frågorna i den pågående valkampanjen. "Tariffen är en fråga och en mycket viktig fråga," säger han, "men huvudfrågan idag är, huruvida lagstiftningen i framtiden skall bli för de få eller de många."

De progressiva politik, säger det, är helt enkelt baserad på principen om att först utveckla landets naturliga rikedomar. Om de industrier, som äro baserade på jordbruket — nämligen gruvarna och skogarna — vore i ett blomstrande tillstånd, så skulle fabriksindustrierna få en del i denna utveckling.

"Vårt mål är," säger Mr Cramer, "det absoluta elimineringen av protektionism i vår fiskalpolitik. Men vi äro också förberedda att söka på ett sådant sätt, att det ger rättvis möjlighet för de industrier, som är stödjande protektionism, att anpassa sig själva efter de nya förhållandena. De progressiva skulle borttaga tuln och skatteverksamhet samt på nödvändiga livsmedel samt dessutom för att utbilda en väsentlig reduktion på tullarna i allmänhet. För inkomster skulle de progressiva endast låta på direkt beskattning, tillämpad på en basis av möjlighet att betala."

Vidare beröres frågan om finansieringen av valkampanjerna, varvid han i huvudsak framhåller de synpunkter, som härövat återgivits. Vid järnvägsproblemet beträffar framhålls, att vi i Canada ha nog järnvägar att betjäna en befolkning, som är dubbelt så stor som den nuvarande. Detta är den huvudsakliga svagheten i vår ställning, säger han, och intill mer arbete anskaffas för dessa järn-

En isländsk-tysk komplot 1915?

Ryktet påstår Island ville bli en tysk flottbas och få en tysk prins som konung.

Fransysk sensationshistoria.

För någon tid sedan offentliggjorde den halfofficiella franska tidningen Le Journal de Pologne, som är ett språk för inflytelserika franska kretsar i Warschau, en egendomlig historia, som skulle tjäna som ett angrepp på den tidigare radikala regeringen i Danmark, ministären Zahle samt på tidningen Politiken, skrivet i Dagens Nyheter för den 27 sept. Historien gick ut på att det under världskriget fört hemliga förhandlingar på den tyska legationen i Köpenhamn mellan prins Karel Friedrich av tysk professor och tidigare isländsk ministern om att Island skulle skänkas vederlag från tysk sida skulle förklara sig oavhängigt av Danmark och därefter inkalla en tysk prins som kung. Det har senare upplysts att denna artikel författare är en mindre vederbörlig dansk literatur Lötting.

Emellertid brinjar Paristidningen L'Intransigeant nu ett telegram från tidningen, Stockholmskorrespondent med en del supplerande detaljer av en synnerligen sensationell karaktär. Avelöjandena gå ut på att förhandlingarna äro gjorda på 15 och att två isländska, nämligen dåvarande ministern Einar Arnorsson samt Gudbrandur Jonsson, deltaga i förhandlingarna. Man undas om en överenskommelse, som gick ut på att Island skulle få ett lån på 10 miljoner kr. genom två isländska banker, av vilka den ene skulle köpa, medan direktörskifte skulle äga rum i den andre. En miljon skulle användas till motor åt alltingens medlemmar. Tyskland skulle få monopol på utnyttjande av landets naturrikedomar och rätt att använda Island som flottstation. Därpå skulle Danmark protestera och skulle tyska trupper intas på det tänkta territorium. Som uttryck för sin tacklöshet för hjälpen skulle Island begära att få en tysk konung. Det heter slutligen att man kommit över bryt från ministern Arnorsson rörande denna affär, och att man fotografat dem.

L'Intransigeant avslöjande återgav den 27 sept. i de konservativa danska tidningarna och man fordrar nu från alla sidor att få upplysning om vad som verkligen är fallet i denna sak. Självfallet önskar man också få upplysning om vem som är korrespondent i Stockholm till L'Intransigeant.

Det visar oenigheten en del av mystik över innehållet i det telegram från Paris via Köpenhamn som Dagens Nyheter den 27 sept. publicerade (säger Dagens Nyheter i sitt nummer av den 28 september) och vilket bland annat visade berättelse om två isländska, Einar Arnorsson och Gudbrandur Jonsson, år 1915 skulle ha gjort sig skyldiga till landsförrädd i syfte att med det då maktlösa Tyskland hjälpa göra Island oavhängigt, till tack för vilken hjälp Island skulle få användas till tysk flottstation. Redan den uppgiften att den franska tidningen L'Intransigeant först publicerat dessa avslöjanden i form av meddelanden från sin Stockholmskorrespondent verkade mystiskt. Dagens Nyheter har verkställt några undersökningar om denna sak och kommit till resultat, som åtminstone borde frätta Stockholm från misstanken att vara ursprungskälla till denna historia, som i allt verkar "lavad".

De danska tidningarna ha tagit till vid sig av meddelandena och äro mycket nyfjäs på att få veta vem den man i Stockholm är som har så våldigt på stora danska-isländska stats-hemligheter och talar om dem för L'Intransigeant. Såvitt Dagens Nyheter kunnat utröna, existerar icke någon sådan man. Varken utrikesdepartementets pressbyrå, som håller ganska väl reda på herrar som föreställa sig med nyheter från Stockholm eller franska legationen härstädes, vilken i detta fall borde kunna lämna en upplysning, känner till någon korrespondent i Stockholm till L'Intransigeant, och heller icke att någon sådan finnes. Av samma mening äro även de faktiska franska tidningskorrespondenterna som för närvarande uppehålls sig i Stockholm.

När man därill erinrar sig att dessa landsförrädder varit i omlopp en gång fört för inte så långa sedan i fransk press och då konstaterades smärna från en mindre vederbörlig dansk litteratur, torde man med ganska stor säkerhet kunna säga, att även

En järnvägstrejck hotar nu hela U. S.

Strejken ordrad att börja okt. 30, endast presidenten kan få densamma avvärjd.

Affekterar två miljoner män.

En ytterligare nedskattning i järnvägsarbetarnas löner kommer Första Staternas Järnvägar söka hos U. S. Railroad Labor Board, enligt vad som förklarades den 14 de vid ett järnvägsmöte i Chicago sammansatt av ombud för landets järnvägar. De förklarade, att de ej kunde reducera frakttaxorna f. n. utan att bli konkursmässiga, om de ej finge sänka personalens löner ytterligare 10 procent, fast dessa sänktes med 12 1/2 procent ej längre tillbaka än den 1 juli, vilket tillskyndade järnvägarne en besparing av \$400,000,000.

På grund därav samlades ledarna för järnvägsarbetarnas olika fackföreningar i samma stad påföljande dag för att diskutera situationen. Den 16 de hade man nästan hunnit med att göra finala arrangemang för en generalstrejk, avsedd att stoppa hela transportsystemet genom att dess två miljoner järnvägar anställda nedlade arbetet. Fackföreningarna ha delat sig i fyra grupper för strejkändamål och det beslutats att beordra tre efterföljande grupperna ut med 48 timmar mellanrum. Enligt denna plan skulle grupp en nedlägga sitt arbete den 30 oktober och de andra grupperna skulle följa i tur och ordning med det resultat, att strejken skulle vara fullt effektiv den 5 nov.

Med anledning därav föreslog järnvägarne arbetsnämnd i Washington samma dag, att de i juli auktoriserade reducerade lönerna skulle återfå och av reducerade frakttaxor, vilket den ansåg vara det enda mediet att avvärja en strejk.

President Harding övertog den 15 de, det aktiva ledarskapet i regeringens ansträngningar att uppgöra differenserna mellan järnvägarne och deras personal samt sammankallade den publika gruppen av järnvägarne arbetsnämnd jämte den mellanstatliga handelskommissionen. En konferens hölls också samma dag bakom lytta dörrar.

Järnvägarne fackföreningar ha en strejkfond på \$200,000, vilket är otillräckligt för en generalstrejk, förklarade den 17 de, John Grunau, president för the United Association of Railway Employees of North America samt ledare av den s. k. "outlaw" strejken sistlidne år.

Förslaget om reducering av frakttaxorna för att avvärja strejken är ej utfört, uttrydde den 17 de, Warren S. Stone, ty vid den tid, då reduceringen kommer till en halv procent, skulle den ej sitta till en halv procent. Mellanhänderna komme att absorbera differensen.

Canadas järnvägar komma ej att bli affekterade av strejken på banlinjer i Första Staterna enligt uttalande av W. G. Lee, president för the Brotherhood of Railroad Trainmen. De danska linjerna gjorde upp på en försöksbas av 10 procent lönereduceringen. Men skulle den finala lönereduceringen i Första Staterna fixeras till en lägre punkt, skulle det även tillämpas på Canadas järnvägar, varvid personalen skulle ersättas för skilnaden sedan sistlidne juli.

Det officiella Washingtons intresse i den stundande järnvägstrejken koncentrerades sig den 17 de, kring förslaget om en generalstrejk, följande förslag av den publika gruppen av järnvägarne arbetsnämnd: 1. Att järnvägarne omedelbart sätta i verket en fraktreducering motsvarande de sistlidne juli auktoriserade lönereduceringarna. 2. Att kravet på vidare lönereduceringar tas tillbaka. 3. Att personalen återkallar sin strejkorder i avvaktan på nämndens aktion med hänsyn till krav på ytterligare lönereduceringar.

Den federala aktionen i förenliga med strejken har hittills begränsats till de konferenser, som arrangerats av president Harding mellan den publika gruppen av arbetsnämnden och den mellanstatliga handelskommissionen.

Timothy Healy, president av the International Brotherhood of Stationary Firemen and Oilers, förklarade den 16 de, att Första Staternas president är den enda person, som kan avvärja strejken. Järnvägfolket är beslutat att strejka till sista man, uttrydde han. Sträningen är så spänd, att det även kommer att bli svårt att

Chapmanminnet firat i Göteborg.

En skeppsbyggeriets föregångsmän, vilken skapade Gustav III:s skärgårdsflotta.

Byst avtäckt i Varvsparken.

En skärgårdsflotta.

Tiderna goda eller dåliga.

En ny union av Europas musiker bildad.

En ny union av Europas musiker bildad.

En titt ner uti Europas politiska gryta

En genomgående omorganisation utav regeringens alla branschverkställas nu i Ryssland. Ett radikalt engelskt förslag att bliva kvitt skulden till Amerika framställs.

KINA VILL HA ETT ORD MED UTI VÄRLDSPOLITIKEN

Elimineringen av den mycket omtvistade artikeln X i ligas fördrag kommer att bli en verklighet vid nästa session av nationernas förbund, enligt vad Hon. C. J. Doherty av Canada meddelade f. v. i London, varifrån han i lördags avsegelade till Canada.

Den starka kinesiska bankföreningen med huvudsäte i Peking har utgivit ett manifest som ledning för Kinas politik vid Washingtonkonferensen. I detta manifest säges bland annat:

1. Principen om skydd för territorial integritet med hänsyn till Kinas suveränitet måste först tagas i beaktande samt att denna princip ej får göras intrång på genom garanterande av koncessioner eller genom gifvande av förfordringar till utländska individer. (Detta fastslår Kinas ståndpunkt i Shantung frågan.)

2. Varje överenskommelse mellan två nationer, som affekterar en tredje, skall anses ogiltig om ej accepterad av den tredje; detta skall bli kardinalregeln vid alla internationella förhandlingar. (Detta hänsyftar på den anglosaxiska-japanska alliansen.)

3. Förutsatt att de första och andra förslagen accepteras av konferensen går Kina in på den öppna dörrs politik, subjekt till varaktigt avsågande av andra nationer av deras inflytelserättigheter och speciella intressen.

Från London meddelades den 13 de, att Lloyd George kommer att övervara Washingtonkonferensen för begränsning av krigsrustningarna, om ej några oförväntade förvecklingar sker i den irländska situationen. Han skall i så fall avsegla den 5 nov. samt stanna i sex veckor.

Kapitalisten Wanmaker i New York är optimistisk. Han förspår goda tider, med mycket arbete för en var och allmän välbärgna. Särskilt mycket skall denna manna råka på ned över-ösa alla, om man får till Wanmaker.

Men i själva värdet ser det lita fullt så lovande ut. Så t. ex. har samtidigt med Wanmakers glada budskap offentliggjorts av National Industrial Conference Board uppgjord statistik, som visar att "inom den amerikanska industrin antas f. n. ett från 20 till 25 procent mindre antal arbetare än i juli 1920." I Connecticut uppgår motsvarande siffror ända till 51 procent, medan den i Massachusetts är 25 proc., o. s. v. Text till industrin synes vara den enda, där en förbättring på senare tiden inträtt.

A. Blanchard, 60 år, i 40 år en framstående sådeshandlare i Minnesota, avled helt plötsligt den 15 de i Lake Wales, Florida.

(Forts. å sid. 5.)

Strävar mot internationell stabilitet.

BERKTIDIGAD uppmärksamhet framkallar just nu rapporten från en speciell komité av U. S. A. Chamber of Commerce, som i dessa dagar återvart efter en grundlig undersökning av de politiska, sociala och ekonomiska förhållandena i det av kriget lansagna Europa. Slutsumman av rapporten är att Europa, enligt komiténs uppfattning icke kan hyra nödig stabilitet, politiskt, socialt och ekonomiskt, om ej Amerika i nära förståelse och samarbete med de övriga allierade stormakterna, kraftigt tager en hand i rekonstruktionsarbetet.

Från komiténs rapport för övrigt redovisar vi följande: "Det förnämsta hindret för närvarande för en återgång till normala industriella och affärsförhållanden är," säger komité, "den väpnade konflikt i Europa, som alltjämt fortgår samt utgör ett överhängande hot till nya väpnade sammansättningar. Affärslivet kommer aldrig att begynna ett verkligt uppryckande innan krigshöden avlägsnas."

Komitén beklagat nödvändigheten av den väpnade allierade vaktmären i Tyskland, men finner, att den ej kan slopas, innan garantier tillförsäkras om varaktig fred. Om tyskarna skäms komité, att de måste betala krigska

deståndet, och böra de allierade försöka sig i en solid, enigt front för verkligandet av dessa krav. Första Staterna bör icke återkalla sina vaktbållande trupper vid Rhen.

Första Staterna bör dessutom, enligt komité, taga del och vara representerad i alla de kommissioner, vilka för de allierade makterna nu söka utreda de kända reparationsfrågorna. Vad de små, i trängmål varande nationerna beträffa, anser komité att ingen kredit kan tillerkännas dem, innan garantier förefinnas att deras regeringar äro stabila. Detta gäller särskilt Tyskland, som ej bör få kredit för inköp av råmaterial, innan landet kan prestera en stark, central regering.

Vi hoppas att komiténs rapport skall giva anledning till verkligt effektiv, av moderering och förståelse präglad ingripanden till avhjäljande av det internationella finansiella eländet.

Vad Tysklands betalningsförmåga beträffar, hänvisa vi till de ofta uttalade farhågorna att betalningarna ej kunna effekterats. Såsom synnerligen märkligt omnämna vi i detta avseende en av tyska ledare nyligen ingiven petition om moratorium med krigskärande ståndet på grund av oförmåga att betala.

En titt ner uti Europas politiska gryta

En genomgående omorganisation utav regeringens alla branschverkställas nu i Ryssland. Ett radikalt engelskt förslag att bliva kvitt skulden till Amerika framställs.

KINA VILL HA ETT ORD MED UTI VÄRLDSPOLITIKEN

Elimineringen av den mycket omtvistade artikeln X i ligas fördrag kommer att bli en verklighet vid nästa session av nationernas förbund, enligt vad Hon. C. J. Doherty av Canada meddelade f. v. i London, varifrån han i lördags avsegelade till Canada.

Den starka kinesiska bankföreningen med huvudsäte i Peking har utgivit ett manifest som ledning för Kinas politik vid Washingtonkonferensen. I detta manifest säges bland annat:

1. Principen om skydd för territorial integritet med hänsyn till Kinas suveränitet måste först tagas i beaktande samt att denna princip ej får göras intrång på genom garanterande av koncessioner eller genom gifvande av förfordringar till utländska individer. (Detta fastslår Kinas ståndpunkt i Shantung frågan.)

2. Varje överenskommelse mellan två nationer, som affekterar en tredje, skall anses ogiltig om ej accepterad av den tredje; detta skall bli kardinalregeln vid alla internationella förhandlingar. (Detta hänsyftar på den anglosaxiska-japanska alliansen.)

3. Förutsatt att de första och andra förslagen accepteras av konferensen går Kina in på den öppna dörrs politik, subjekt till varaktigt avsågande av andra nationer av deras inflytelserättigheter och speciella intressen.

Från London meddelades den 13 de, att Lloyd George kommer att övervara Washingtonkonferensen för begränsning av krigsrustningarna, om ej några oförväntade förvecklingar sker i den irländska situationen. Han skall i så fall avsegla den 5 nov. samt stanna i sex veckor.

Kapitalisten Wanmaker i New York är optimistisk. Han förspår goda tider, med mycket arbete för en var och allmän välbärgna. Särskilt mycket skall denna manna råka på ned över-ösa alla, om man får till Wanmaker.

Men i själva värdet ser det lita fullt så lovande ut. Så t. ex. har samtidigt med Wanmakers glada budskap offentliggjorts av National Industrial Conference Board uppgjord statistik, som visar att "inom den amerikanska industrin antas f. n. ett från 20 till 25 procent mindre antal arbetare än i juli 1920." I Connecticut uppgår motsvarande siffror ända till 51 procent, medan den i Massachusetts är 25 proc., o. s. v. Text till industrin synes vara den enda, där en förbättring på senare tiden inträtt.

A. Blanchard, 60 år, i 40 år en framstående sådeshandlare i Minnesota, avled helt plötsligt den 15 de i Lake Wales, Florida.

(Forts. å sid. 5.)

En ny union av Europas musiker bildad.

ETT CENTRALEUROPEISKT musikerförbund har — enligt vad Dagens Nyheter erfarit — nyligen bildats i Wien i samband med firandet av det österrikiska musikerförbundets 50-årsjubileum. Svenska musikerförbundets ordförande direktör Lemon, valdes till president. Vidare besöts att det centraleuropeiska musikerförbundets ledning skall förläggas till Stockholm med sekretariat i Berlin.

Det centraleuropeiska musikerförbundet är att betrakta som ett led i återuppbyggnaden av den internationella konfederationen mellan Europas musiker — framhållt direktör Lemon för en medarbetare i Dagens Nyheter. Denna federation, i vilken även de svenska musikerna voro med, hade existerat ett 20-tal år då den upplöstes vid krigsutbrottet. I fjol reste direktör Lemon till Berlin för att sondera stämningen för återuppbyggnaden av den internationella federationen, men tyskarna ansågo det ånvaras för tidigt och enteländernas musikerorganisationer vilka ha ett allri för dominerande inflytande över den internationella konfederationen. Direktör Lemon föreslog bildandet av ett centraleuropeiskt musikerförbund i hopp att en sådan sammanslutning skulle komma att utgöra en brygga för återkapandet av den stora sam-

manslutningen mellan musikerna. De nya planer ha nu dryftats ingående i Wien och resultatet blev att alla länder som voro representerade vid det österrikiska musikerjubileet — nämligen Tyskland, Sverige, Norge, Danmark, Tjeckoslovakien och Österrike — intermistiskt beslöt bildandet av ett centraleuropeiskt musikerorganisation. Vidare besöts att hålla en kongress i Stockholm nästa år, i vilken detta beslut skulle få sin slutliga bekräftelse.

Den nybildade organisationen omfattar inte mindre än 100,000 utöva de musiker, av vilka 56,000 äro tyska musiker.

Kapten Roald Amundsen, Sydpolens upptäckare, kommer att använda lusskepp för att nå Nordpolen, enligt vad som meddelades f. v.

Från Stockholm telegraferades den 12 oktober officiellt: Regeringskåpet åter rum i morgon. Nya regeri: Stats- och utrikesminister Hjalmar Branting, finansminister Per Erik Thorsson, försvarsminister P. Albin Hansson, inrikesminister Heinar Lindkvist och handelsminister C. E. Svensson, Eskilstuna. So synes av detta telegram bestå de nya regeringens till stor del av samma män som den näst föregående